

IZREDNO PASTIRSKO PISMO SLOVENSКИH ŠKOFOV

TELESNE DRŽE PRI SVETI MAŠI

(5. navadna nedelja, 9. februar 2003)

Spoštovani in dragi verniki!

V tem izrednem pastirskem pismu vam želimo spregovoriti o telesnih držah pri sveti maši, v želji, da bi bilo naše sodelovanje pri bogoslužju čimbolj polno, zavestno in dejavno (prim. B 10). Enotne telesne države vsega svetega zbora so tudi znamenje edinosti članov krščanske skupnosti, izražajo njihovega duha in krepijo sveta čustva (prim. Rmu 2000, 42). Poenotenje različne prakse po naših župnijah nam nalaga tudi Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem (prim. PZ, sklep 11, str. 112). Skupaj z vami hočemo poglobiti pomen naslednjih drž in gibanja telesa: stojo, sedenje, klečanje in hojo; ovrednotili bi radi tudi sveto tihoto. Vse te države na različne načine uporabljamo tudi v vsakdanjem življenju.

I. Pomen drž pri sveti maši

V vsakdanjem življenju je stoja znamenje spoštovanja, saj na primer vsi vstanemo, kadar pride v našo družbo imeniten človek. Stojimo, ko se pozdravljamo ob prihodu in ob slovesu, ko kaj povemo, obljubimo ali prisežemo na slovesen način ... Stoja je najstarejša drža pri bogoslužju. Je znamenje spoštovanja, pozornega poslušanja in svobode Božjih otrok.

Podobno kot stoja je tudi sedenje nekaj zelo pogostnega v našem življenju. Sedimo običajno pri poslušanju, pri branju, pri delu z raznimi aparati pa tudi pri počitku. Jezus je na primer velikokrat sede učil, kar je pomenilo, da

uči kakor tisti, ki ima oblast, ljudje pa so ga pogosto sede poslušali. V evangeliju imamo čudovit primer takega poslušanja: Marija, Lazarjeva sestra, je sedla k Jezusovim nogam, ga poslušala in Gospod jo je zato pohvalil (prim. Lk 10, 39).

Čeprav klečanje ni prvotna liturgična drža v bogoslužju katoliške Cerkve in je tudi v vsakdanjem življenju zelo redka, je vendarle primerna med določenimi deli obreda svete maše. S klečanjem izrazimo češčenje, molitev, zbranost, ponižnost, majhnost, spoštovanje in prošnjo. Celó Jezus sam je na primer na Oljski gori padel na kolena in molil (prim. Lk 22, 41).

Podobno vlogo ima poklek, na primer ob prihodu v cerkev in pred odhodom na koncu svetega opravila.

Brez hoje si življenja skoraj ne moremo predstavljati. Pri sveti maši pride hoja v poštev, ko gremo v cerkev in ko po pokrižanju pri kropilniku odidemo na svoje mesto.

Druga hoja vernikov pri maši je prinašanje darov k oltarju. Navadno to naredijo mašni pomočniki; vsaj včasih pa naj bi jih v slovesnem sprevedu prinesli verniki iz cerkvene ladje.

Pristopanje k obhajilu je tretja hoja vernikov pri maši. Sedaj je navada, da se za obhajilo prihaja v eni ali dveh vrstah. Med to hojo zadnjič obudimo kesanje nad svojimi grehi in se pripravimo na srečanje z Gospodom. Tisti, ki prejmejo sveto obhajilo na roko, naredijo to tako, da položijo desno dlan pod levo, odgovorijo »amen« in se umaknejo nekoliko vstran ter

zaužijejo sveto Rešnje telo. Nato se vrnejo na svoje mesto.

Tudi tišina je del našega življenja. Tiho smo, kadar razmišljamo, kaj bomo povedali, kadar drugega poslušamo, kadar razmišljamo, kar smo slišali ali doživeli ... Jezus je veliko časa preživel v tišini. Pred svojim javnim delovanjem je šel za 40 dni v puščavo. V tišini se je pogovarjal z Očetom. Med triletnim oznanjevanjem pa se je pogosto umikal v samoto in tam molil. Tišino pri bogoslužju imenujemo sveta tihota. Ni odvisna od drže telesa. Lahko sedimo, lahko stojimo ali klečimo. Pri sveti maši si v tišini izprašamo vest pri skupnem kesanju, tiho izrazimo svoje prošnje, preden začne mašnik moliti glavno mašno prošnjo. Sveta tihota je primerna tudi po poslušanju mašnih beril, po homiliji, med spremenjenjem in po obhajilu.

Namen različnih uvodov pri sveti maši je, da nas v sveto opravilo ali njegov del čim boljše uvedejo. V vsakem primeru morajo biti uvodi kratki in jedrnat. Ti uvodi niso dodatne pridige, ampak le kratke spodbude za globlje doživljanje svete maše.

Pozdravljanje je zelo običajno v vsakdanjem življenju. S pozdravom želimo človeku ali skupnosti nekaj dobrega; pozdrav je neke vrste blagoslov. V bogoslužju imenujemo to kretnjo pozdrav miru. Po kratkem uvodu ali povabilu, ki je v misalu, podamo najbližjim roko in (lahko) rečemo: Mir s teboj (z vami).

II. Kdaj uporabljamo posamezne drže pri sveti maši?

1. Od znamenja zakristijskega zvonca do konca glavne mašne prošnje: **stojimo**.¹
2. Med berili in psalmom: **sedimo**.

¹ Med »Gospod, usmili se« in med »Slavo« sedimo le, če sta skladbi dolgi. O tem odloča (glavni) mašnik. V tem primeru za glavno mašno prošnjo spet vstanemo.

3. Med alelujo, vrstico in evangelijem: **stojimo**. Stojimo tudi, če je samo vrstica, na primer v postu.

4. Med homilijo (pridigo): **sedimo**.

5. Med izpovedjo vere in prošnjami vernikov za vse potrebe: **stojimo**. Pri besedah: »in se je utelesil ... «: **se globoko priklonimo**.

6. Med pripravljanjem darov: **sedimo**.

7. Od vključno povabila »Molite, bratje in sestre« do konca »svet, svet, svet«: **stojimo**.

8. Med evharistično molitvijo **stojimo** ali **klečimo** do vzklika »skrivnost vere«. Klečijo tisti, ki so v klopeh. Po »skrivnost vere« do »očenaša« tisti, ki so v klopeh, **klečijo** ali **sedijo**; tisti, ki imajo stole, **sedijo**.

9. Tisti, ki med evharistično molitvijo stojijo, se pri mašnikovem pokleku pri spremenjenju **globoko priklonijo**.

10. Od povabila k očenašu do vključno: »Gospod, nisem vreden«: **stojimo**.

11. Po obhajilu **klečimo** ali **sedimo** (podobno kot pri točki 8).

12. Med prošnjo po obhajilu: **stojimo**.

13. Med oznanili: **sedimo**.

14. Med blagoslovom: **stojimo**.

15. Med sklepno pesmijo: **stojimo**.

Dragi verniki! V želji, da bi globlje razumeli glavne telesne drže in nekatere kretnje pri maši, zaradi tega dejavneje sodelovali pri njej in postajali še bolj eno, vam podeljujemo svoj pastirski blagoslov: V imenu + Očeta in + Sina in + Svetega Duha.

Vaši škofje